

wz. 1897 / Mle 1897

Armata polowa wz. 1897 / Mle 1897

Brytyjscy żołnierze podczas prowadzenia ognia z francuskiej armaty polowe Mle. 1897

Historia konstrukcji

Był to jeden z podstawowych typów sprzętu artyleryjskiego Wojska Polskiego w okresie międzywojennym. Działo tego typu skonstruowano we Francji w ostatnich latach XIX w. Była to pierwsza w historii szybkostrzelna armata polowa z długim odrzutem lufy. Pracami projektowymi, które doprowadziły do jej powstania kierował major Joseph Albert Deport. W końcu 1897 r. przedstawił on gotowy prototyp nowej armaty ówczesnemu ministrowi wojny, generałowi Mericierowi. Doskonałe parametry taktyczno-techniczne tego działu sprawiły, że wkrótce koncern Schneider-Creusot podjął produkcję seryjną "75-tek" na zamówienie armii francuskiej.

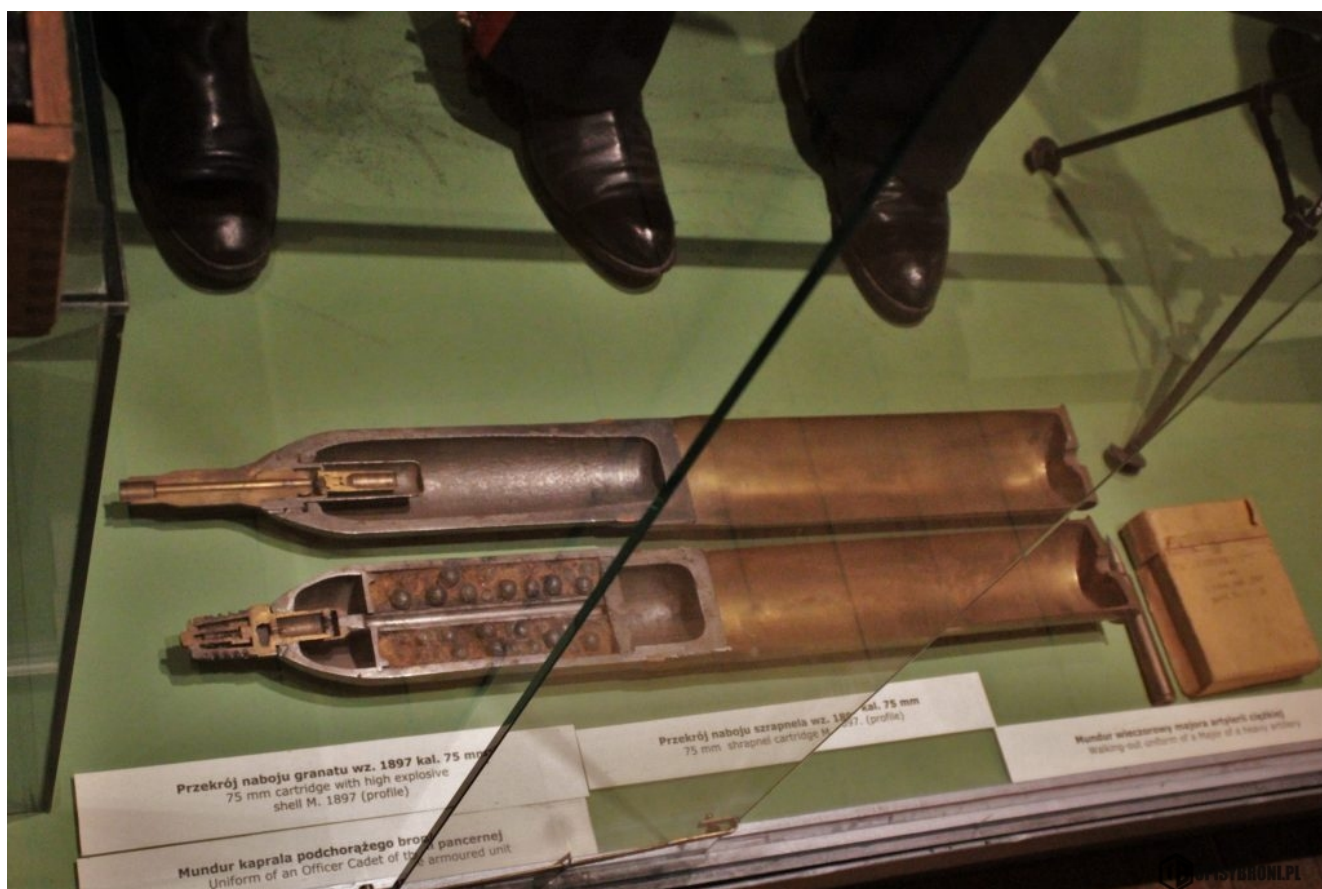
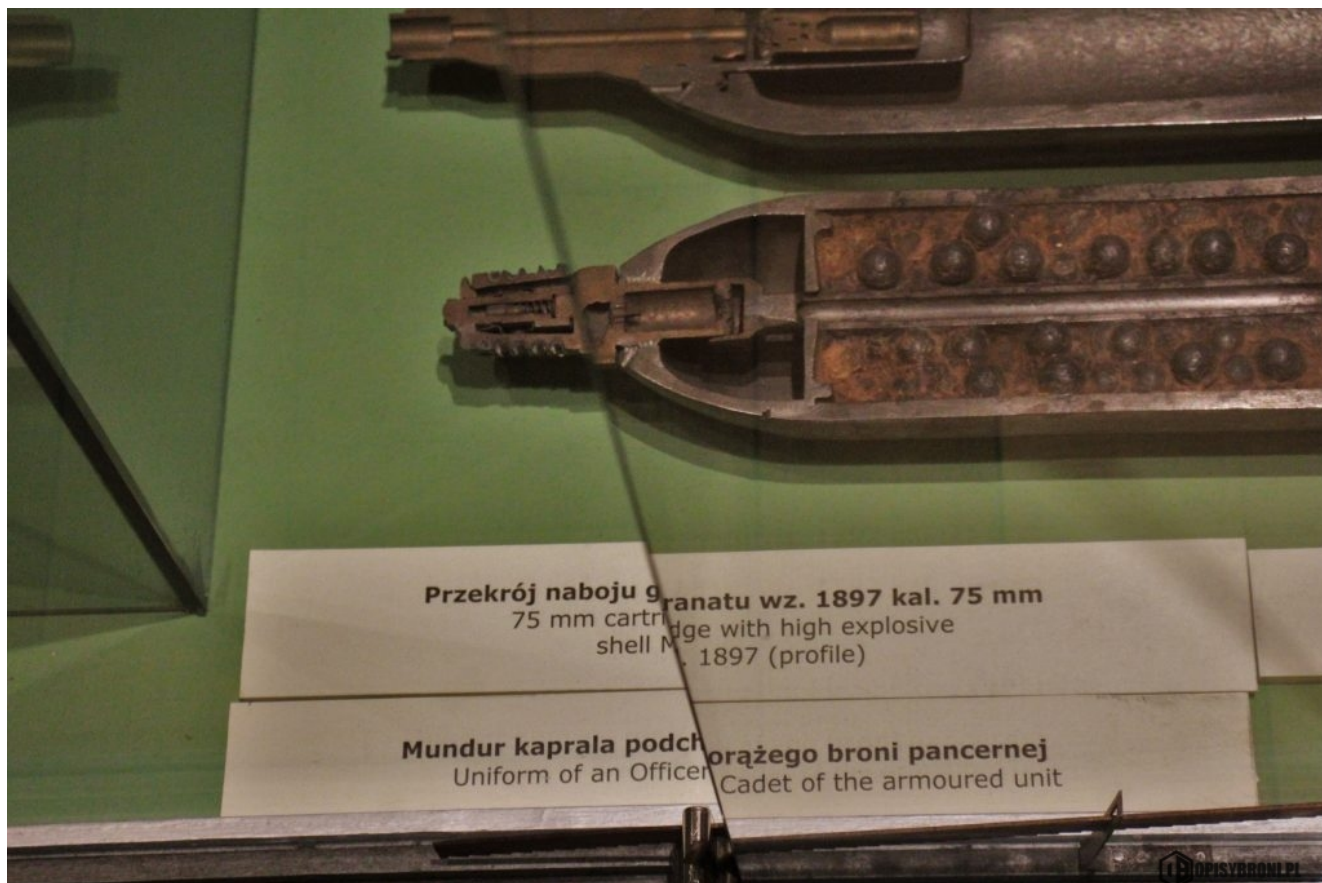
Lufa armaty polowej wz. 1897 składa się z: rury rdzeniowej, wykonanej ze stali kutej, hartowanej, gwintowanej (24 gwintów prawoskrętnych o stałym skoku i pochyleniu 7°), obsady ze stali oraz płaszcza z brązu. Otwór wlotowy przewodu lufy jest zamknięty zamkiem typu śrubowo-mimośrodowego. Zastosowano oporopowrotnik olejowo-powietrzny, hamujący odrzut lufy po strzale i zapewniający następnie jej powrót w pierwotne położenie, umieszczony wewnątrz kołyski łoża górnego. Łoże armaty wz. 1897 jest jednoogonowe z lemieszem, trójścienne, wykonane z blach stalowych i połączone nitami oraz

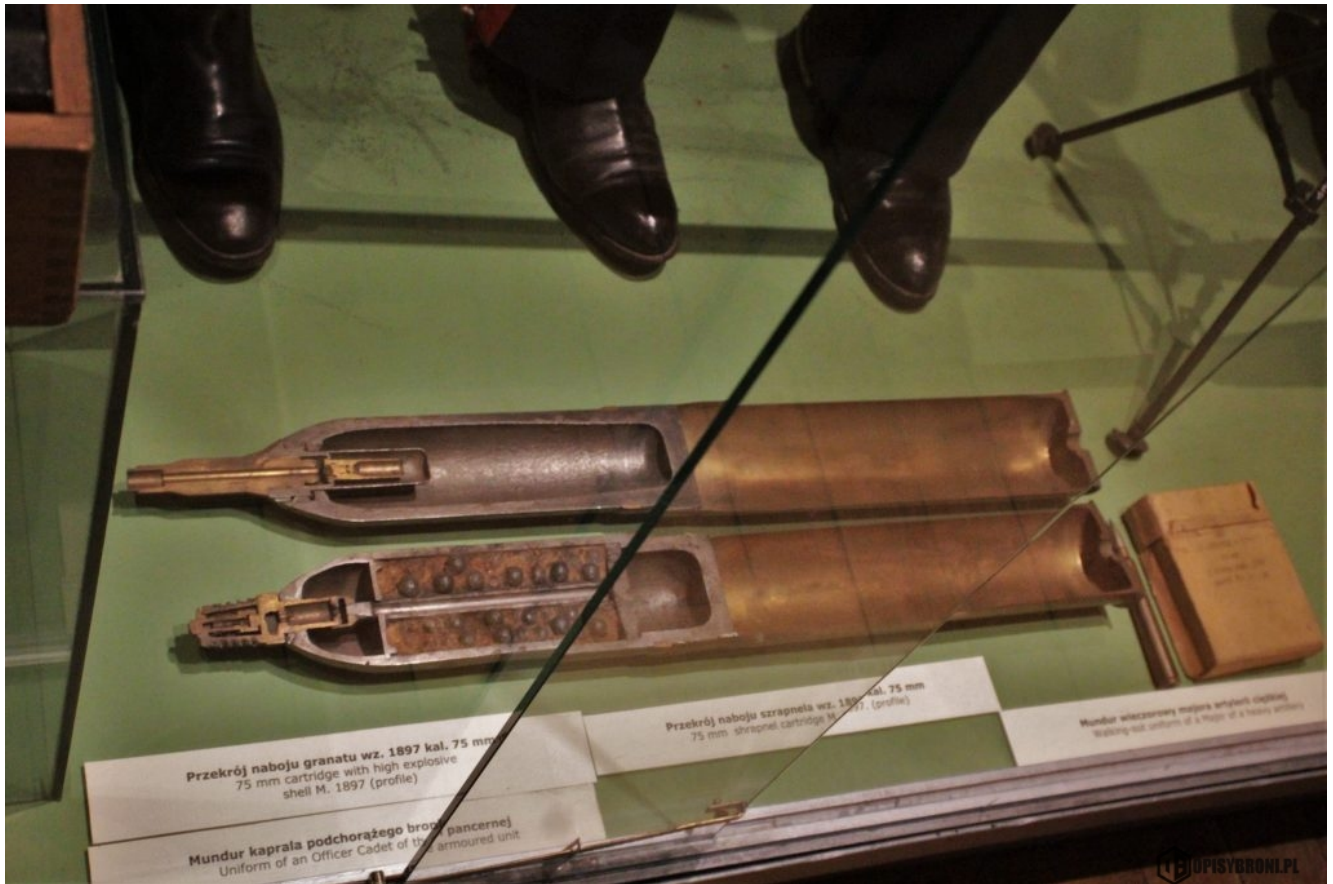
poprzecznymi sponami. Koła drewniane, okute stalowymi obręczami.

Żołnierze francuscy w 1917 roku

Do strzelania z armaty polowej wz. 1897 wykorzystywano naboje zespolone. Wśród stosowanych podstawowych typów pocisków można wymienić m.in.: szrapnel wz. 1897 (o masie 7,25 kg z zapalnikiem, zawierający 261 ołowianych kulek i ładunek prochowy o masie 110 g), granat stalowy wz. 1915 (o masie 5,2 kg bez zapalnika, wypełniony ładunkiem melinitu lub trotylu o masie 0,78 kg), granat stalowy wz. 1917 (o masie 5,97 kg bez zapalnika, wypełniony ładunkiem melinitu lub trotylu o masie 0,66 kg), granat pancerny wz. 1910 (o masie 6,4 kg z zapalnikiem, wypełniony ładunkiem melinitu lub trotylu o masie 0,09 kg).

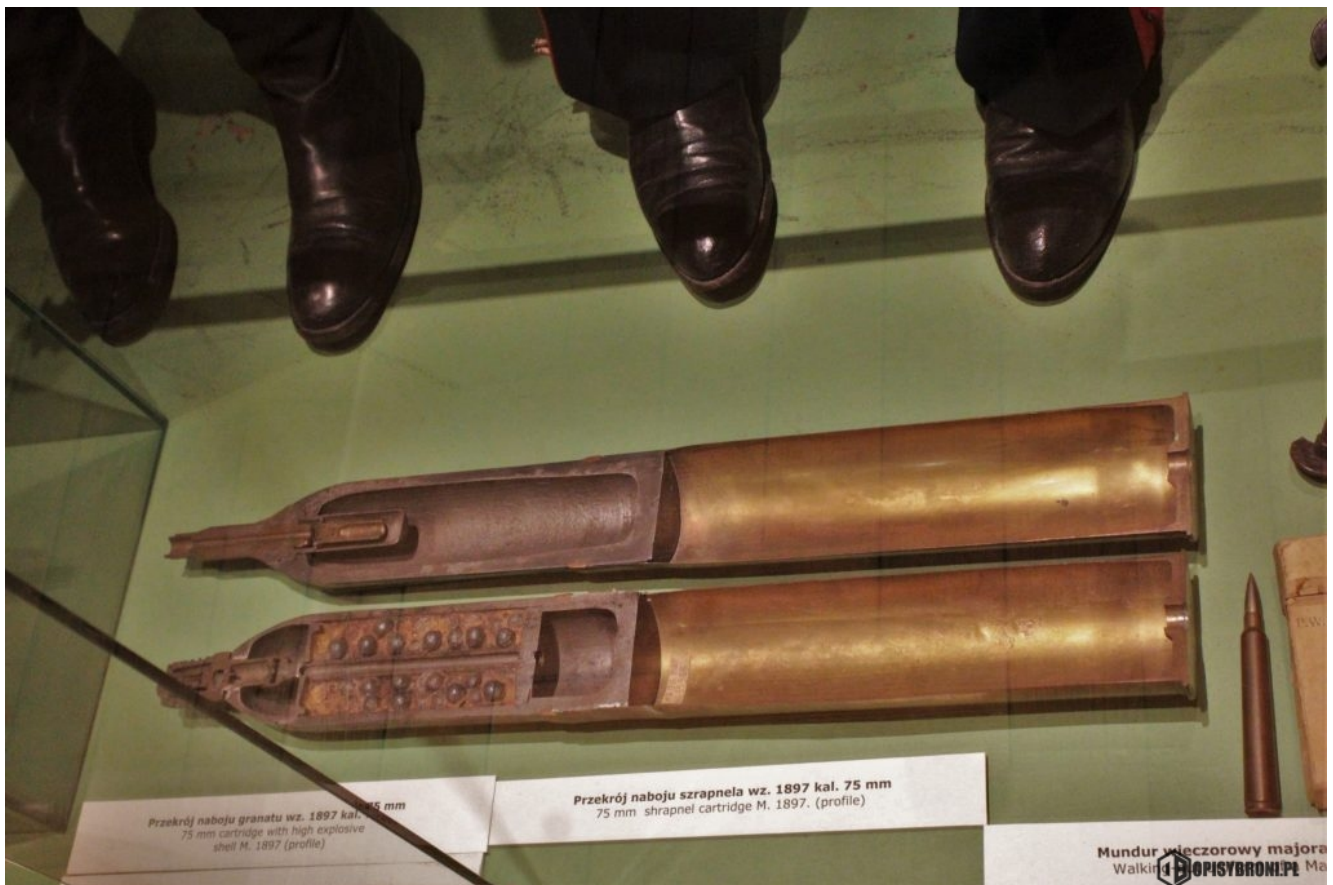
Przekrój naboju granatu wz. 1897 kal. 75 mm
75 mm cartridge with high explosive
shell M. 1897 (profile)

Przekrój naboju szrapnela wz. 1897 kal. 75 mm
75 mm shrapnel cartridge M. 1897 (profile)

Mundur wieczorowy majora kwatermistrzów
Walking-out uniform of a Major of a heavy battery

Mundur kaprala podchorążego brzo pancernej
Uniform of an Officer Cadet of the armoured unit

OPISYBRONI.PL

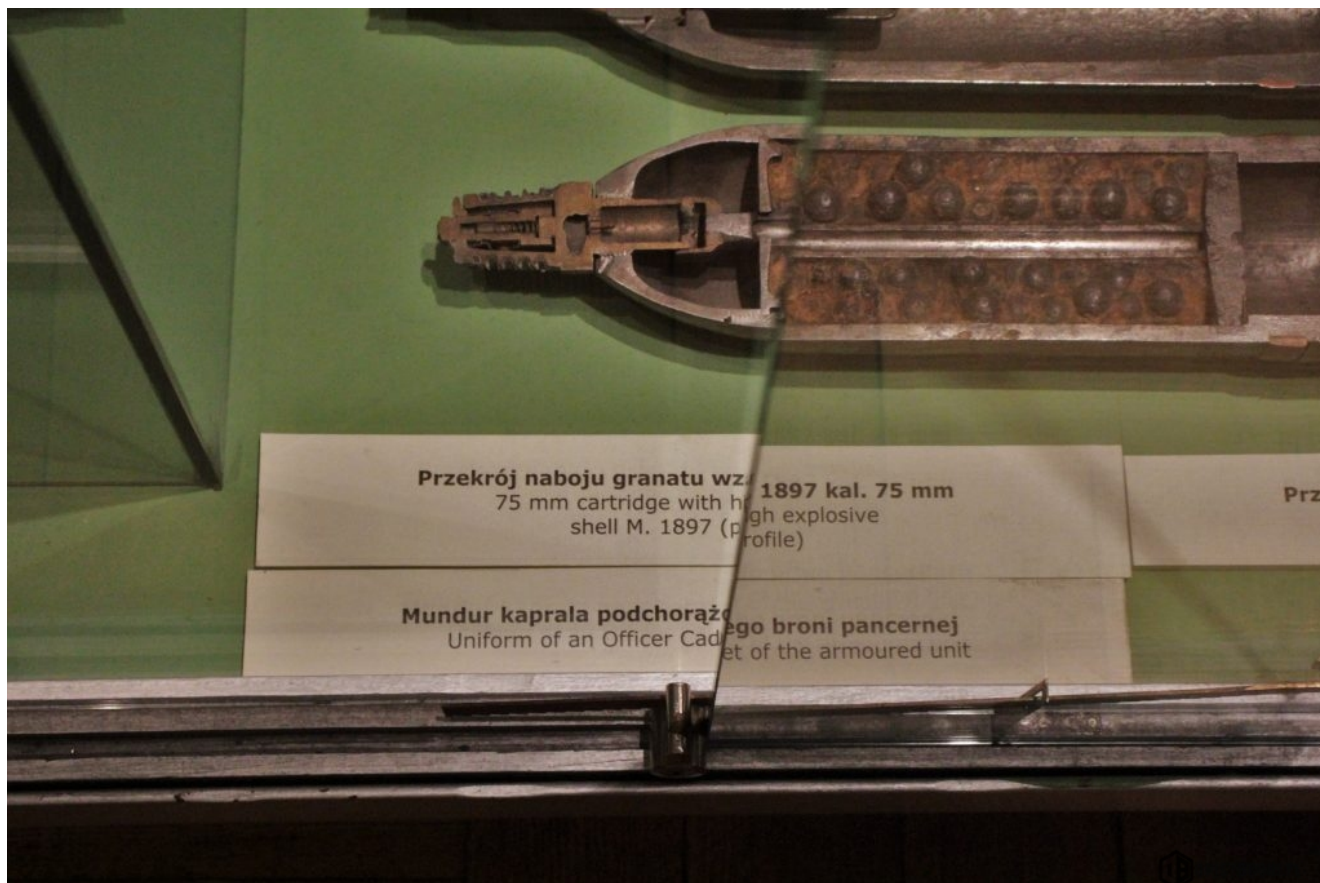

Przekrój naboju granatu wz. 1897 kal. 75 mm
75 mm cartridge with high explosive
shell M. 1897 (profile)

Przekrój naboju szrapnela wz. 1897 kal. 75 mm
75 mm shrapnel cartridge M. 1897. (profile)

Mundur wieczorowy majora kwatermistrzów
Walking-out uniform of a Major of a heavy battery

OPISYBRONI.PL

Warszawa, Muzeum Wojska Polskiego

Armaty polowe wz. 1897 odegrały znaczącą rolę w latach I wojny światowej, m.in. przyczyniając się wydatnie do klęski wojsk

niemieckich w bitwie nad Marną w 1914 r. Ich wysokie walory bojowe sprawiły, że były one stosowane przez armie kilku państw europejskich, nie tylko podczas pierwszej, ale i drugiej wojny światowej. Żołnierze polscy zetknęli się z działami tego typu po raz pierwszy w 1917 r., gdy we Francji rozpoczęto formowanie armii dowodzonej przez gen. Hallera. Wiosną 1919 r. przybyła ona wraz z przekazanym przez władze francuskie uzbrojeniem do Polski. Kolejne armaty polowe wz. 1897 otrzymano z Francji w latach dwudziestych, na mocy porozumienia o pomocy wojskowej. W 1924 r. zakupiono dodatkowo 300 armat, a kolejnych 108 sztuk pozyskano z Rumunii w drodze wymiany za rosyjskie armaty polowe kal. 76,2 mm wz. 1902. Mimo że krajowy przemysł nie podjął licencyjnej produkcji francuskich "75-tek", ich liczba w Wojsku Polskim była znacząca. W listopadzie 1937 r. w jednostkach i składnicach uzbrojenia polskiej armii znajdowało się 1255 sztuk armat polowych wz. 1897. W sierpniu 1939 r. liczba ta zmniejszyła się do 1230 egzemplarzy.

Parada Wojska Polskiego z okazji dnia 11 listopada w 1930 roku

W dywizjonach artylerii o trakcji konnej armaty polowe wz. 1897, połączone z przodkiem, były ciągnięte przez sześciokonne zaprzęgi. W jednostkach artylerii zmotoryzowanej armaty tego typu były holowane bez przodków przez ciągniki półgąsienicowe Citroën-Kègresse P14 i P17 oraz C4P. Przed wprowadzeniem do uzbrojenia armat z niskociśnieniowymi oponami działa tego typu były holowane przez ciągniki na specjalnych wózkach, tzw.

wrotekach.

Zdecydowana większość "schneiderówek" stanowiła w Wojsku Polskim uzbrojenie pułków artylerii lekkiej, wchodzących organicznie w skład dywizji piechoty. Nosiły one numerację poszczególnych dywizji, od 1 do 30. Każdy z pułków artylerii lekkiej składał się teoretycznie z dwóch dywizjonów armat połowych kal. 75 mm oraz jednego dywizjonu haubic połowych kal. 100 mm. Dywizjon tworzyły trzy baterie czterodziałowe oraz kolumna amunicyjna. W sumie etatowe uzbrojenie pał stanowiły 24 armaty kal. 75 mm i 12 haubic kal. 100 mm. Latem 1939 r., w czasie mobilizacji, w ramach artylerii odwodu Naczelnego Wodza sformowano także 14 dywizjonów artylerii lekkiej, z których osiem (41., 48., 50., 58., 59., 64., 67. i 81.) było uzbrojonych w 12 armat wz. 1897.

Niemiecka zdobycz wojenna

W Wojnie Obronnej 1939 r., mimo stosowania przestarzałej trakcji konnej, ograniczającej manewrowość działonów, armaty omawianego typu okazały się w wielu przypadkach skutecznym sprzętem bojowym, nierzadko również w walce z niemieckimi czołgami i samochodami pancernymi.

Podstawowe dane taktyczno-techniczne

kaliber – 75 mm; długość lufy – 2721 mm; długość w położeniu

bojowym – 4500 mm; masa armaty w położeniu bojowym – 1190 kg; maks. szybkostrzelność – 12 strz./ min.; prędkość pocz. pocisku – 525-577 m/s; maks. donośność – 11200 m; obsługa – 7 żołnierzy.

Armata polowa wz. 1897 w zbiorach Muzeum Wojska Polskiego

W ekspozycji muzeum znajduje się egzemplarz wyprodukowany we Francji, w zakładach St. Chamond w Bourges, w 1918 r. Na armacie wybito następujące oznaczenia: na obsadzie lufy – “N° 15915 / A.BS 1917”; z boku na kołysce – “N° 2821 BOURGES 1918”.

Autor – Dawid Kalka

Bibliografia

1. Muzeum Wojska Polskiego
2. http://www.1939.pl/uzbrojenie/polskie/artylaria/a_75mm_wz97/index.html
3. https://pl.wikipedia.org/wiki/75_mm_armata_mle_1897